

Jadranje s Šipnato

Uvod – Posadka – Jadrnica – Navigacija – Hrana in pijača – Krožna pot – Vreme – Šibenik – Hvar – Vis – Komiža – Drvenik – Kaprije – Šibenik – Stroški – Zaključek – Priloga

Uvod

Šest ljubiteljev jadrnanja se nas je v oktobru 2008 z jadrnico potepalo po srednjem Jadranu. Da spomini ne bodo preveč obledeli, opišimo to dogodivščino.

Posadka

Jadralno posadko so sestavljali stari mački, ki delajo ali so svoj čas delali na radarskem centru na Lisici:

- Vinc, skiper
- Jani, ekonom in kuhar
- Joško
- Slavko
- Jože
- Marjan

Starost udeležencev (v glavnem 50–60 let) je zagotavljala, da potovanje ne bo preveč divje in lahkomiselno. Od vseh naštetih ima Vinc najdaljšo morsko kilometrino: deset let po trikrat na leto. Vozil je že po Sredozemlju in – kot Odisej – med Scilo in Karibdo. Sledita mu Jani in Joško, ki sta okušala morski kruh v Piranskem zalivu. Potem pride Marjan z enim jadrnanjem in končno oba novinca, Slavko in Jože, brez slanih izkušenj.

Jadrnica

Jadrali smo na najeti jahti *Šipnati* tipa Bavaria 46 Cruiser z naslednjimi značilnostmi:

Dolžina	14 m
Širina	4 m
Ugrez	2 m
Jambor	19 m
Masa	11 t
Balast	3 t
Rezervoar za vodo	2 × 150 l
Rezervoar za gorivo	200 l
Površina jader	115 m ²
Dizelski motor	50 KM

Kot večina jaht te velikosti je imela tudi naša snast slupa. Prednje in glavno jadro sta bili navijalni. Krmiliti se je dalo z dvema kolesoma in avtopilotom. Sidranje je lajšal električni vitel. Na palubi je bil nameščen še gumenjak z motorjem. Jahta je imela štiri kabine (dve na krmi, eno na kljunu in eno na boku) s po dvema ležiščema. Spati se je dalo tudi v salonu. Za preostale

potrebe sta služili dve stranišči, dva tuša in kuhinja z dvema hladilnikoma. Za šest ljudi je bilo vse skupaj prav udobno.

Navigacija

Vsako jahto je treba navigirati. Tudi za to ni manjkalo pripomočkov:

- Merilnik hitrosti, poti in globine
- Merilnik smeri in hitrosti vetra
- Dva magnetna kompasa
- Risalnik GPS
- Radio VHF
- Karte in vodiči

Kot rezervo smo imeli s sabo še ročni kompas, ročni GPS in – predvsem za zabavo – kronometer in sekstant. Zares je za vse skupaj skrbel Vinc, za lastno veselje pa Marjan.

Hrana in pijača

Po navigaciji je najpomembnejša stvar želodec. Hrano in pijačo smo nakupili pred izplutjem in jo kasneje dokupovali po potrebi. Za vse skupaj je skrbel Jani, ki je bil tudi glavni kuhar in nas je vseskozi razvajal. Tipično smo imeli na dan tri obroke: zjutraj pred izplutjem zajtrk, vmes prigrizek in zvečer po pristanku večerjo. Slednjo smo si nekajkrat privoščili tudi zunaj.

Kot je na morju navada, je bila potrošnja alkohola zgledna. Suhozemca bo presenetil naslednji podatek. Za prvo polovico poti smo ocenili povprečno porabo na osebo na dan: 1 liter piva, 0.5 litra vina in 1 deciliter žganja. Ker vsi nismo pili enako, si lahko predstavljamo, koliko šele je odpadlo na rekorderja skupine. Posebej nevarno je bilo zjutraj, ko si ves žejen nagnil platenko z vodo, a se je pokazalo, da je v njej žganje.

Vendar pa je jutranje šilce žganja lahko koristno. To pove zabavna teorija, ki jo je postavila neka stara mama na Štajerskem; povedal jo je Joško. Takole gre. Čez noč se bacili iz človekovega želodca razširijo po vsem telesu. Zjutraj najprej poješ košček kruha in bacili se vsi vrnejo ter spravijo nanj. Potem rukneš šilce žganja in na mah pobiješ vso golazen. Še bolje je, če postopek ponoviš.

Tudi tobak spada na morje. Jani je prinesel škatlo cigar Cohiba, ki so nam polepšale mnogo večerov in diskusij.

Krožna pot

Načrtovano pot smo prevozili v šestih dnevni etapah. Podnevi smo jadrili, ponoči sidrali ali bili privezani. Tule so koordinate glavnih postankov:

1. Šibenik	43:43:08 N	15:54:18 E
2. Hvar (Pakleni otoci)	43:09:25 N	16:23:39 E
3. Vis	43:04:05 N	16:11:41 E
4. Komiža	43:02:39 N	16:05:33 E
5. Drvenik (St. Trogir)	43:29:19 N	16:02:47 E
6. Kaprije	43:41:16 N	15:42:46 E
7. Šibenik	—	—

Koordinate smo izmerili z ročnim GPS in se nanašajo na elipsoid WGS 84. Če jih vnašamo na hrvaške Male morske karte, je treba izmerjeno geoširino premakniti za 0.29 kotne minute proti vzhodu, geodolžina pa ostane nespremenjena. Če tega ne naredimo, pridelamo napako okrog 400 metrov.

Vreme

Z vremenom smo imeli veliko srečo. Vse dni razen zadnjih dveh je bilo sončno in toplo in anticiklonsko. Na rahel zahodnik je bil v dopoldnevih naložen burin (piha s kopnega na morje) in v popoldnevih mistral (piha z morja na kopno). Burje ni bilo. Na predvečer zadnjega dne in zadnji dan je pihal kar močan jugo s sunki preko 20 vozlov. Padavin ni bilo nobenih. Zaščitne obleke – jakne, hlače, škornjev in rokavic – nismo potrebovali. Prav pa je prišla topla kapa, ker na morju močnejše potegne kot na suhem.

Šibenik

Dogodivščina se je začela v soboto (11. oktobra) zjutraj v Sevnici. Z dvema avtomobiloma smo se odpeljali v Šibenik (400 km) v marino Mandalina. Popoldne smo bili že tam.

Marina je velika in lepo vzdrževana. Vinc je pri ponudniku ECOS Yachting pregledal in prevzel jahto *Šipnato*, imenovano po neki lokalni votlini. Vse je bilo v redu, tanka za vodo in gorivo polna. Pametno smo se odločili, da ne hitimo z izplutjem, temveč smo si vzeli čas za ogled mesta in za večerjo zunaj. Dan nam je popestril mlajši moški, ki nas je ogovoril na promenadi. Vljudno nam je ponudil svoje usluge, vendar na njegovo žalost nad tem nismo bili pretirano navdušeni.

Prvo noč na barki se ponavadi ne spi dobro, ker človeka moti sprememba okolja. K temu se pridruži še dodatna akustika – smrčanje posadke. Tako je Marjan sredi noči pobegnil iz kabine v salon, kjer je bilo za spoznanje tišje. Vse težave v naslednjih dneh so rešili ušesni čepki, ki jih je s sabo vzel izkušeni skiper. S čepki se spi kot novorojenček. Na barki so prav tako pomembni kot sidro.

Hvar

V nedeljo (12. oktobra) smo vstali zgodaj, ker nas je čakala dolga etapa na Hvar. Izpluli smo še pred sončnim vzhodom. Na poti se je pokazalo, da merilnik hitrosti in poti ne kaže prav, zato ga je

Vinc kalibriral preko GPS risalnika. Pluli smo v glavnem z motorjem s hitrostjo okrog 6 vozlov. Najprej smo pluli ob obali proti jugu do rta Ploče, nato pa se od tam usmerili naravnost proti Hvaru.

Okrog poldneva smo izmerili kulminacijo sonca s kronometrom in sekstantom. Iz teh meritev se da izračunati geografsko lego ladje. Pokaže se, da se tovrstne meritve razlikujejo od GPS za manj kot 3 milje. Pri prečkanju oceanov je takšna natančnost naravnost odlična. V idealnih pogojih je menda možno doseči natančnost na 1 miljo.

Na Hvar smo prispeli popoldne in se po kratkem postanku v mestu zasidrali v bližnjem zalivu med Paklenimi otoci. Družbo nam je delalo pol ducata jaht. Sidranje je sicer romantično, a ima majhno težavo: ne moreš na kopno, razen seveda s čolničkom, kar pa ni tako preprosto, posebej še, če je človek v rahlo plinastem stanju.

Vis

Naslednji dan, v ponedeljek (13. oktobra), je bila na vrsti kratka etapa na Vis. Najprej smo pluli z motorjem, nato z jadri z burinom v krmo. Tovrstno plutje z dvema jadroma, postavljenima v obliki metuljčka, je precej nestabilno in terja od krmarja veliko pozornosti. Morje je bilo precej valovito. Vajeniškemu krmarju Marjanu je veter odpihnil kapo. Na Vis smo prispeli še dopoldan in se zasidrali ter privezali s krmo na pomol. Jože in Marjan sta si ogledala razvaline angleške trdnjave, nakar smo vsi šli v mesto.

Na Visu živi Zagrebčan Jura, ki je svoj čas tešil ženske težave na Lisci. Svojo tržno nišo je našel v razvažanju turistov po vojaških bunkerjih na otoku. Tudi mi smo hoteli malo naokrog, a se je obrnilo drugače. Najprej mu je odpovedal motor na zdelanem terencu, nato mu je zmanjkalo še bencina. Z našim čolničkom se je zato s svojo punco iz Beograda – poznavalci so jo ocenili za mlado Cigančico – odpeljal ponj. Pri tem se je pokazalo, da je čolniček pri splavljanju kaj živahen in Joško je lahko prikazal večino prostega visenja na vrvi. Končno se je pokazalo še, da Jura nima denarja za bencin in smo ga morali sponzorirati. Še dobro, da se nismo z njim kam odpeljali.

Proti večeru smo izvedeli, da se na naš privez utegne vrniti ribiška ladja, zato smo se raje zasidrali sredi zaliva. Pri tem smo najprej izgubili slabo privezano krmno bojo in smo lahko preskusili manever "človek v morju", da smo jo ujeli. Ko je človek zasidran sredi zaliva in ga od vseh strani obdaja voda, postane filozofski, in ta večer smo obdelali šolsko, zaposlovalno in razvojno politiko Slovenije. Kot pravi demokrati smo sicer drug drugemu priznali pravico do lastnega mišljenja, je pa seveda vsak še naprej ostal pri svojem prepričanju.

Komiža

V torek (14. oktobra) nas je zbudil zvon bližnje cerkvice. Čakala nas je etapa okrog Visa v smeri urinega kazalca. Ogledali smo si zaliv, kjer je morski pes pred kratkim ugriznil nekega potapljača, in nato na južni strani pri otočku Budikovcu sidrali v plitvi vodi. Najbolj pogumna in zaščitena pred mrazom, Jani in Joško, sta se kopala v precej mrzli vodi. Zgodaj popoldne smo pristali v Komiži.

Komiža je prijetna vas s 1500 prebivalci. Ima vse, kar človek potrebuje, celo kresničke na pomolu. Dopolnili smo zalogo vina, pri čemer se je med Vincem in prodajalko spletla nakakšna kemija. Večerjali smo zunaj. Sprva smo se usedli precej nesrečno, kajti pri sosednji mizi je nek gostobesednik zbrani družini prodajal odeje. Tega ni bilo moč prenašati dalj kot pet minut, zato smo raje šli na vrt. Ko smo vse pojedli in popili, je oni gostosevec še kar naprej nakladal. Kaj vse so ljudje pripravljeni potrpeti za brezplačno večerjo!

Preostali večer na ladji so nam popestrili sosedi. Na eni jahti so Poljaki igrali na kitaro in prepevali. Jože nas je poskušal podobno animirati, a ga žal ni bilo znalca / junaka, ki bi mu zares pritegnil. Drug sosed, Avstrijec, pa nas je razveseljeval s svojo krmno desko, ki mu je kar naprej padala v morje; da bi jo privezal, se dolgo ni spomnil. Tik pred spanjem sta Jani in Joško na črno nakupila še nekaj sveže morske hrane.

Drvenik

Naslednji dan, v sredo (15. oktobra), smo dopoldne prevozili pot do Drvenika, v glavnem z motorjem. Po Vincu je to res prava "vukojebina"; šteje le okrog 150 duš. Na pomol smo se privezali bočno, ker nismo videli table, ki tak privez prepoveduje, pozneje pa se nam ni dalo stvari spreminjati. Seveda so se tudi vse naslednje ladje privezale tako kot mi.

V tej zapuščeni vasi smo naleteli na zelo zanimivo gospo, lastnico lokalne gostilne. Gostobesedna, razgledana in svetovljanska nam je povedala, da je napol Srbkinja in napol Hrvatica, in da je svoj čas živela v Južni Ameriki, na Novi Zelandiji in še kje. Njen mož je bil namreč hrvaški veleposlanik. Ko je na sceno stopil Tuđman, so ju odpoklicali in od takrat naprej živi ona tu, mož pa je v bolnici v Splitu. Sic transit gloria mundi. Pokazalo se je, da imata ta gospa in Jože veliko skupnih znancev iz kairskega kroga. Tudi Joško je začutil določeno priložnost in se je oskrbel z naslovom za morebitno počitnikovanje.

Zvečer smo se naučili, kako čistiti rakce: samo rep jim izvlečeš. Pečene smo začinili z rožmarinom, ki ga je Joško uplenil na bližnjem pokopališču.

Kaprije

V četrtek (16. oktobra) je pri izplutju prišla vrsta tudi na Marjana, da je pokazal, kako se na rokah visi z ograje, če pravočasno ne skočiš na krov. Dopoldne je začel vleči jugovzhodnik. Z vetrom v krmo in samo s prednjim jadrom se je dalo lepo jadрати proti Kaprijam. Veter je dosegal 10 vozlov in jadrnica 4 vozle. Med vožnjo smo videli tekmovalno jadrnico, morda Maxi Jenó, ki je ležala poševno na valovih in brzela mimo nas. Za kratek čas smo se ustavili in sidrali v zalivu Stari Trogir. V Kaprijo smo pripluli popoldne.

Kaprije so lepa in čista vas. Po ogledu smo večerjali zelo dobre orade v obrežni gostilni. Zvečer se je jugo ojačal na 22 vozlov in sedeč na barki se je bilo treba kar precej zaviti. Pred spanjem je zmanjkalo vode v enem izmed dveh tankov. Ker drugega nismo znali vključiti, Vinc pa je že spal in ga nismo hoteli motiti, sta Jani in Joško pregovorila lokalnega serviserja, da smo lahko natočili. Menda je odločilno vlogo pri tem igrala podkupnina v obliki piva.

Šibenik

Petek (17. oktobra) je bil naš zadnji dan na morju. Pihal je srednje močan jugo in lahko smo pluli zgolj z jadrí. To je bila prava mala šola jadránja: najprej smo pluli z vetrom v pol krme, nato z bočnim vetrom in na koncu križali proti vetru. Barko smo uspeli nagniti do 30 stopinj. Pri tem nagibu že vdíra voda skozi straniščno školjko in jo je treba črpati. Dosegli smo tudi hitrostni rekord 9 vozlov.

Vsa križanja (prehodi s premcem preko vetra) niso potekala gladko. Pri enem se je zataknila uzda prednjega jadra za tangun, pritrjen ob jamboru, in odlomila se je njegova spodnja oprijemka. Vinc je uspel stvar privezati z vrvjo. Škoda ni bila znatna, je pa precej počilo.

V Šibenik smo prispeli okrog poldneva. Najprej smo napolnili rezervoar z gorivom. Pokazalo se je, da smo ga porabili okrog polovico oziroma tri litre na uro vožnje. Vinc je nato vrnil barko. Pri tem jo je pregledal tudi potapljač, če smo jo morda kaj obdrgnili. Nič ni bilo narobe. Lahko smo si oddahnili. Ker je bil ravno tedaj v marini sejem plovil, smo si ga ogledali. Potem se je polovica posadke vrnila domov z enim avtomobilom, druga polovica pa je ostala še preko noči in v soboto dokončno predala jahto.

Stroški

Najem *Šipnate* za teden dni v oktobru znaša okrog 2500 EUR, vendar smo jo mi dobili po precej nižani ceni. Ponudnik si nadalje vzame 100 EUR za čiščenje, posteljnino in administracijo. Plačati je treba še 1500 EUR kavcije, ki jo dobiš nazaj, če barko

vrneš nepoškodovano. Privezi v marinah so po 60 EUR na noč ter vključujejo elektriko, vodo in sanitarije. Sto litrov goriva znese okrog 100 EUR. Hrana in pijača za posadko zahtevata okrog 100 EUR na dan, prav tako občasna večerja zunaj. Prevoz tja in nazaj, gorivo, cestnina ter parkiranje pa poberejo kakih 100 EUR po avtu. Če seštejemo vse skupaj, smo na posameznega člana posadke porabili okrog 500 EUR.

Zaključek

Pustolovščina s *Šipnato* je bila zanimiva in prijetna. Nihče ni trpel za morskbolezni. Nič se nismo kregali. Videli smo lep kos Jadrana in uživali v lepem vremenu. Obnovili in razširili smo znanje pomorskih veščin. Gotovo bomo tovrstno izkušnjo še kdaj ponovili.

Priloga

Slika 1. Jadrnica Šipnata. Slup, dolžina 14 m, masa 3 t.